

Telegram cunsumadëures setember/utober 2015

Pón pa ciamó adoré fanes cun le funz arissé?

Fanes cun le funz de material sintetich él da ciafé te vigni ciasa. Ares vá bun da cujiné cun püch gras y ares ne lascia nia taché sura les spësies. Chësc é possibl deach'al vëgn adoré n material sintetich tlamé polytetrafluorethylen (PTFE). Ara se trata de n material relativamënter zite da vigni arissada. Sce le funz dla fana vëgn roviné vëgnel sambëgn ince danejé l'efet che ne lascia nia taché sura les spësies. Prighi por la santé n'él porchël degügn, mo i alimentars s'abrüjora danz plü saurí sce la fana é arissada. Aladô dl Isitut federal por la valutaziun dl risch ne fejel cinamai nia sc'an dlota toc che s'á destaché dal funz arissé de PTFE. Chisc ne vëgn nia digeris y vëgn indô eliminá canch'an vá de corp. Prigorus podess indere ester sce la fana vëgn surascialdada, bel anfat sc'ara é arissada o no. Sc'an se desmëntia por ejempl na fana öta sön frogoré, scomëncia le funz de material sintetich da se descompone porvia dl surascialdamënt y al pó se formé tanfs da tosser.

Contrac al telefon: le contrat vel pormó do ch'al é gnü sotescrit

La sotescriziun dl contrat é na condizion fondamentala por che le contrat ais valüta: do na segnalaziun dla Zentrala Consumadus dl Südtirol (ZCS) é H3G y Sky gnüs condaná a na straufunga de 100.000 euro. H3G Spa y Sky Italia srl stlujô jö inant contrac ala "vedla manira", chël ó dí ch'ai registrâ les telefonades y les adorâ sciöche basa contratuala.

Mo da jügn dl 2014 stabilësc le Codesc dl Consum che les consumadësses y i consumadus mëss ince sotescrì le contrat por ch'al sides legitim. Les consumadësses y i consumadus ti á indere lascé alsavëi ala ZCS che les döes aziëndes ne se tigní nia a chësc; la ZCS á porchël contaté l'Autorité de control dla concorënza y dl marcé por valuté la legitimité de chësta manira da stlüje jö contrac de Sky y H3G. Sëgn á l'Autorité de control dla concorënza y dl marcé lascé alsavëi che les döes sozietés é gnüdes condanades a paié na sanziun de 100.000 euro deach'ares ne s'á nia tigní ales oblianzes formales preodüdes dala lege, sciöche la sotescriziun dl contrat y la consegnaziun dles informaziuns contratuales sön "mesums che döra tl tämp" (p. ej. papier, cd-rom, stich-usb y i.i.) „La dezijiun dl'Antitrust é importanta" dij Walther Andreaus diretur dla ZCS, „y vëgn sambëgn saludada

cun plajëi - la mosöra dla straufunga é indere daldöt nia adatada sc'an tègn cunt dl volum d'afars dles döes sozietés. Al é dërt che l'autorité ais stabilí n iade por düt ch'al ó ester la sotescrizun de n contrat por ch'al sides varënt y ch'al n'é degönes ezeziuns a chësta regola. N gran vare inant é sambëgn ince chël ch'al ti é gnü reconesciü a n'Autorité aministrativa le podëi da tó dezijiuns sön chestiuns che reverda daldöt le ciamp dl dërt privat y chësc renforza de cotan i dërc dla consumadësses y di consumadus."

De plü informaziuns é da ciafé sot a: www.verbraucherzentrale.it.

Neonicotinoide: la EFSA confermëia le risch por les ês dal'adoranza de mesi che vëgn sprinzá por le tratamënt dles fëies.

L'Autorité europeica por la segurëza alimentara (EFSA) confermëia che le sprinzamënt de mesi de proteziun por le tratamënt dles fëies che contëgn neonicotinoide rapresentëia n risch por les ês. L'Autorité á publiché valutaziuns di risc por les ês che vëgn a s'al dé tres sostanzes sciöche le clothianidin, l'imidacloprid y le thiamethoxam tolon en conscidraziun dötes les aplicaziuns, tut fora i tratamënc dles somënzes y le granulat. Ti caji olach'al é gnü stlüt jö na valutaziun él gnü ciafé fora ch'al é risc dér alc o ch'an ne pó nia i stlüje fora risc. Ti atri caji n'éra nia jüda da stlüje jö la valutaziun dl risch deache i dac danman n'ê nia complec.

Sön na tara se damana l'organisaziun por la sconanza dl ambiënt Greenpeace na proibizun generala de chëstes sostanzes y de süa adoranza.

Imprèsć: le govern dij de sce al'amortisaziun dl imprëst dan tëmp zënza penala

De merz dl 2016 dessel ince tla Talia jí en forza la concretisaziun dla diretiva europeica sön i imprèsć. La proposta de lege por chësc à gaujé bindebó de malcontentëza pro les assoziaziuns di consumadus talianes deache te n articul sön l'amortisazun dan tëmp di imprèsć ti gnôl reconesciü ales banches "n'indenit  dl dann obietiva y coreta". Mo sëgn él gnü dé le dejalarm da pert dl govern. Le Sotsecreter por chestiuns de govern Claudio di Vincenti á confirmé che l'amortisaziun dan tëmp pó gní inant a s'al dé z nza comisciuns, païam nc de refata dl dann o groaries. Les assoziaziuns di consumadus talianes, danter ch stes ince la ZCS, st nta da ester dald t otimistiches: denanco incund  le dejalarm total ôres naota aspet  le test de lege definitif.

Co funzion ia ciam  n iade la retrata da contrac?

Por certi contrac él n d rt de retrata (stabil  dala lege), dantad t ti caji olache la consumad ssa/le consumad  ciafa porm  le pat c do che le contrat de cumpra ´ gn  a s'al dé, sci che por ej mpl canch'an cumpra ite valch online o sc'an apost ia valch tres n catalogh, o por contrac che ´ gn s stl c j  al telefon. Mo al ´ indere ciam  na sort de contrac olache le d rt de retrata v gn stl t fora bele daimpr mainc . De te contrac ´ por ej mpl la cumpra de pat c fat s n mos ra, pat c che v gn stlet, pat c sigil  (ince software), registraziuns audio o video (ince streaming), folie  y revistes, sci che ince

döt le patüc che é gnü cumpré pro lizites publiches (chël ó dí ince patüc lizité sön e-bay). Implü vëgnel ince stlüt fora dük i contrac che reverda le tëmp lëde, olach'al é na data dl sorvisc (chël ó dí prenotaziuns te hotí, chertes de jore, chertes de conzerc, iadi, ...): chiló stabilësc i contrac les tarifes de storno o les penales che é da paié sc'an ne adora nia le sorvisc.

Porchël: controlede avisa les condizuns dl contrat, sc'i ne sëis nia sigüsc ch'i orëis bëgn stlüje jö le contrat. Sce tl contrat vëgnel preodü le dërt de retrata, spo podëise se trá derevers te 14 dis da canch'i éis ciafé le patüc, p.ej scrion fora le formular apostä metü a desposiziun dal comerziant, damí tres lëtra racomanada. Sc'i éis dübi él damí da ti damané n consëi a zacai che s'un capësc fora cun contrac.

Cassazion: Pra l'assegurazions sun la vita ne daussa I paiamënt nia unì trat ora "artifizielmënter"

Truepa personnes à n'assegurazion sun la vita: pra chësta sort de cuntrac se mpënia la sozietà d'assegurazion tl cajo de mort dl assegurà de ti paié ora al benefizient na cërta soma de capital. N teoria muessa I benefizient ti comuniché al'assegurazion la mort dl assegurà y tl lim de tëmp de 30 dis dala dumanda giapel pona païà ora I capital. Purtruep fova la realtà n'autra y la sozleteies d'assegurazion azetova mé la dumanda sce chësta univa fata cun n formuler apostä y sce I univa njuntà documënc defränc che fova datrai riei da giapé. Ora di 30 dis preudui dal cuntrat passovel nsci de plu mëns nchin che I capital univa païà ora. Šën à la Chëurt de Cassazion stabilì che chësta pratiches ne vën nia plu lascedes pro y che I benefizient possa giapé tosc si scioldi.

De plu nfurmazions pra la Zentrela Cunsumadëures: www.verbraucherzentrale.it.

Mudazions unilaterales dl tas de nteres sun conc de banca: la banches muessa respeté cërta regules!

Chisc dis à n valgun/valguna cunsumadëures damandà do pra la Zentrela Cunsumadëures Südtirol (ZCS) ajache i/les ova giapà na comunicazion da si banca che I tas de nteres d'avëi sun i contocurënc vën arbassà. La cunsumadëures ulova savëi sce chësta comunicazion curespundova ala directives. La lege unica per la banches stabilësc che, sce la banca muda un de si tasc de nteres per rejons de "politica finanziera", muessa chësc nce tuché I respetivamënter auter tas. Cun d'autra paroles: sce ie giape manco fic sun mi cont muessi nce païé de manco tl cajo de debic sun I cont.

Ai/Ala cunsumadëures, ma nce ai/ala mprenditëures che à tl mumënt n manco sun si cont y che à giapà na tel comunicazion iel da censié che i/les pretënde dala banca nce n arbassamënt dl fit da païé. La ZCS ti presenterà nce I cajo ala autoriteies cumpetëntes acioche les posse I valuté.

Can possa pa la banches mudé unilateralalmënter i tasc de nteres?

Pra cuntrac limitei tl tëmp (p.ej. pra mprësc) ne daussa la cundizions de basa di tasc de nteres nia unì mudedes; sce p.ej. la tlausula dl tas de nteres vëij danora "Euribor 3 mëns + 3%" ne daussa la banca nia la mudé te "Euribor 3 mëns + 5%".

Pra cuntrac nia limitei tl tëmp (sciche p.ej. contocurënc) possa i tasc de nteres unì mudei unilateralalmënter.

Possen pa maië caidli y jérfs?

Caidli y jérfs frësc cuntën truepa fibres, vitamines y proteines. Gën i àn dantaldut coche njonta tla salates. Ma i possa vester cuntaminei da bateries. Sce n maia caidli y jérfs muessen perchël mëter verda. L po vester che la sumënzes vénie bele mpaziedes ti paejes da ulache les vén. Ma nce ntan la produzion y la cunservazion possel se fumé bateries.

Per limité la cuntaminazion de bateries dassëssen lavé bén i caidli crues dan i maië y i cunsumé aslune. Tl dlaciadoi se téri da un a doi dis. Mutons, personnes atempedes, éiles che aspieta y personnes cun na defendura déibla dl sistem imuniter dassëssa renunzié a maië caidli. Sce n i sciauda dassënn mor la bateries. Caidli de arbeies, ferseiles, linses y nsci inant muessa prinzipelmënter unì cuetes su tl'ega per deativé cërta sustanzes dla planta "che ne fej nia bon".

27ejima fiera dl frabiché: Tematica zentrela "ressanamënt" – 17 y 18 d'utober

Canche l patron de na cësa aud la parola "ressanamënt" se témel suvënz dala spëises y dala cumplicazions che possa unì a s'l dé. Purempò possel vester che n ressanamënt, nce n ressanamënt energetich, porte a tëmp lonch y sce n l mët a jì sciche l toca, truep vantajes.

Dala puscibleies de finanziamënt y la suvenzions, dala planificazion ala maniera de frabiché, l sparani d'energia y i materiai: La tematiches a chèles che la fiera dl frabiché de cuatieres dai 17 ai 18 d'utober tla cësa Walther a Bulsan ti dà lerch ie truepes. La fiera spezialiseda pieta n mix nteressant de referac, ufiertes de consulënsa y na mostra de prodoc. Y dut chësc te una na luegia zënza y prenutazions. Doi dis alalongia ie esperc di ciamps defränc a despusizion di/dla vijitadëures dla fiera.

Tematica de gran actualità: ressanamënt

Tl zënter de chësta edizion dla fiera dl frabiché de cuatieres ie l ressanamënt, che ie de nteres particuler pervia di alesiramënc dla chëutes a livel statel. Dla tematica dl ressanamënt ne rujenerà n sada y n dumënia nia mé esperc dla chëutes, ma nce architec y esperc tecnics, p.ej. sun l ressanamënt energetich, l drë sistem de sciaudamënt, ma nce sun l fat de coche condominiums possa tres l bonus de cubatura unì ressanei debant.

L program detalià dla fiera dl frabiché ie da liejer do sun la plata web dl AFB sot a www.afb-efs.it.

Cie defrenzieia pa ueves blanc da ueves rosc?

I ueves rosc ie de moda. Trueps mieni che i sibe plu sani che i blanc. Ma perdrët ne à l culëur dla croa deguna nfluenza sun la séur, la sustanzes de nurimënt o la vitamines. Che vel' gialines fej ueves blanc y velch ueves rosc à rejons genetiches. La gialines à do la urëdles "sondles de pel". L culëur de chësta sondles de pel ie defränt aldò dla raza. Sce les ie blances fej la gialines ueves blac, sce les ie cuecenes ie i ueves de regula rosc. L culëur ros dla croa di ueves se forma pervia de pimënc dl culëur cueciun dl sanch y dl fiel. Tramedoi se depusitea tla croa di ueves. L culëur dla balota ne à alincontra deguna gauja genetica. L depënd mé dala vejeladura.